

Hayvanların numaralanması konusunda aşağıdaki hususlar dikkat etmelidir;

- ✓ Doğumu takip eden en geç 24 saatte hayvanlara küpe takılıp takılmadığına bakmalıdır.
- ✓ Takılan numaranın doğum kaydına işlendiğinden emin olmalıdır.
- ✓ Doğuran koyunların/ineklerin ve doğan kuzuların/buzağların tartımları sağlıklı yapılmalıdır. Bu nedenle işletmelerde kullanılan kantarların kalibrasyonlarını tartımlardan önce kontrol edilmelidir.

Kayıt için gerekli bilgiler;

- ✓ Doğum tarihi, kulak numarası
- ✓ Ana-baba kulak numarası
- ✓ Çeşitli dönemlerde canlı ağırlıklar
- ✓ Süt verimi (yağ ve protein)
- ✓ Yapağı Verimi ve Özellikleri
- ✓ Üreme Kayıtları
- ✓ Sağlık bilgileri (aşılama, hastalık, tedavi)
- ✓ Yem ve yemlemeye ait bilgiler
- ✓ Tohumlamaya ilişkin bilgiler

En çok kullanılan kayıtlardan bazıları

- ✓ Damızlık koyun/inek kartı
- ✓ Damızlık koç/boğa kartı,
- ✓ Kuzu/buzağı doğum defteri/kartı,
- ✓ Aşım (tohumlama) defteri/Kartı,
- ✓ Soy kütüğü/Pedigri Kartı
- ✓ Sürü sağlık defteri,
- ✓ Sürü izlençe tablosu,
- ✓ Süt verim denetim defteri/kartı

Atatürk Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Zootekni Bölümü

İşletmelerde Kayıt Tutmanın Önemi

Düzenli ve teknik küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan işletme, çiftlik veya ıslah müesseselerinde koyun verim kontrolü takibi yapılmalı ve bunun için mutlaka işletme içerisinde gerekli kayıtlar zamanında planlanıp tutulmalıdır. Bu kayıtlar basit manada işletme içindeki hayvanların potansiyelini ortaya koyar ve teknik manada da ıslah çalışmalarına imkan sağlar.

Yetiştiricinin hayvanını tanıması, onun potansiyelini bilmesi yetiştiricilikte önemli bir husustur.

Ekonomik ve yüksek verimli hayvanlar yetiştirebilmek için önce elde bulunan hayvanlara ait bilgilere sahip olmak gerekir. Süt verim kaydının tutulmasının değerinden şüphe edilmemelidir.

Süt verim kayıtları bir ineğin rasyonel yemlenmesini de sağlar. Yetiştirici hangi hayvanın iyi hangisinin karlı olduğunu hesaplayarak iyi olmayan hayvanları sürüden ayıklayabilir.

Bunun için hayvanların verimleri belirli aralıklarla ölçülmekte ve diğer bilgilerle birlikte ilgili kayıt defterlerine işlenmektedir.

Kayıt tutulmasının başlıca yararları;

- ✓ Hayvan hakkında doğru bilgi elde edilir ve
- ✓ Damızlıkların seçiminin sağlıklı yapılabilmesine imkan tanır.
- ✓ Düşük veya yüksek verimliler belirlenir, düşük verimliler ayıklanabilir
- ✓ Hayvanların beslenme ve bakımı konusunda işletme sahibine bilgi sağlar.
- ✓ Yemden tasarruf ve rasyonel beslenme sağlanır.
- ✓ Hayvanın sağlığı ile ilgili bilgiler kolayca öğrenilebilir
- ✓ İşletmede yem, işçilik ve verimlilikle ilgili bilgiler belirlenir.
- ✓ Böylece işletmenin karlılığı etkilenir.

Kayıt tutmada genel ilkeler;

- ✓ Küçükbaş hayvanlarda bir hayvana ait bütün bilgiler bir tek defter veya kartta toplanmalıdır.
- ✓ Tutulan kayıtlar işletme dışına çıkarılmamalıdır.
- ✓ Tutulacak kayıtlara ait formlar, basit olmalı ve gereksiz bilgileri içermemelidir.
- ✓ Hayvan bakıcı ve sağıcıların anlayabileceği düzeyde olmalıdır.
- ✓ Kartlar veya formlar tutulma şekline göre, hayvanın yaşamı boyunca yetecek şekilde olmalıdır.
- ✓ Çok kalın ve büyük defterler ile büyük kartlar yerine normal dosya kâğıdı ebadı kullanılmalıdır.
- ✓ Kayıtlar düzenli tutulmalı ve okunaklı doldurulmalıdır.

Düzenli kayıt tutarak;

- ✓ Hayvanların küpe ile numaralandırılarak kimliklendirilmesi,
- ✓ Bakım ve beslenmenin planlanması,
- ✓ İşletmenin ve sürünün yönetilmesi,
- ✓ Gerekli işçiliğin sayısı ve kalitesi ile ilgili bilgilerin belirlenmesi,
- ✓ Yatırım alanlarının belirlenmesi,
- ✓ Problemlerin ortaya konulması,
- ✓ Ekonomik durumun kontrolü,
- ✓ Damızlıkların seçilmesi,
- ✓ Hayvan ıslahı vb. konularda yetiştirici/işletme sahibine somut veya sayısal bilgiler sunar.

Aynı zamanda işletme sahibine hizmet ettiği alanda işletme içi gelişmeyi, büyümeyi, benzer işletmelerdeki konumunu değerlendirme fırsatı verir.

Kayıt tutmanın temelinde, hayvanın tanınması ve tanımlanması yatamaktadır.

Bunun için doğumla birlikte hayvanların küpe numaralarının doğuma takiben ilk 24 saat içinde takılması ve doğum ağırlıklarının alınması gerekir.

